

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 313/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť O. B., V., zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na riadny a spravodlivý proces a rovnosť pred súdnym orgánom podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 123/05 z 30. júna 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. B. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2005 doručená sťažnosť O. B., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. Š., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na riadny a spravodlivý proces a rovnosť pred súdnym orgánom podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 123/05 z 30. júna 2005.

Sťažovateľ vystupoval ako žalovaný v konaní o zaplatenie peňažnej pohľadávky vo výške 67 875 Sk s príslušenstvom vedenom Okresným súdom Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 144/04. Žaloba v tejto veci bola podaná L. M., B. (ďalej len „žalobkyňa“).

V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že v uvedenej právnej veci okresný súd vydal 8. novembra 2004 pod sp. zn. 12 C 144/04 rozsudok na základe uznania nároku zo strany sťažovateľa ako žalovaného a zaviazal ho zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 67 875 Sk s príslušenstvom a trovami konania. Podané odvolanie zo strany sťažovateľa voči predmetnému rozhodnutiu súdu prvého stupňa posúdil krajský súd ako neprípustné vo svojom uznesení sp. zn. 10 Co 123/05 z 30. júna 2005.

Podľa sťažovateľa uvedeným rozhodnutím krajského súdu bolo porušené jeho ústavné právo na riadny a spravodlivý proces podľa čl. 46 ústavy, konkrétne bolo porušené jeho ústavné právo na riadny a spravodlivý proces a rovnosť pred súdnym orgánom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že pred oboma súdnymi orgánmi, v ktorých v tejto veci vystupoval ako žalovaná strana, nebola venovaná náležitá pozornosť riadnemu zisteniu skutkového stavu pred vynesením rozsudku, najmä nebola venovaná pozornosť jeho podaniu, argumentácii a dôkazu, ktorý súdu predložil v oboch stupňoch súdneho konania. Podľa jeho názoru mu nebola daná možnosť, aby sa riadne vyjadril ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa vyskytli v priebehu konania. Poukázal najmä na to, že uznanie jednej z množiny dôkazov ešte nepreukazuje dôvodnosť žalobného návrhu a vyslovenia právneho názoru súdmi spôsobom, akým sa to udialo v konaní v jeho veci.

Sťažovateľ argumentuje tým, že nebol poučený o následkoch spojených s úkonmi, ktoré pojednávajúci sudca počas prvostupňového konania a sudca odvolacieho súdu uviedli. Je toho názoru, že v dôsledku tejto skutočnosti boli porušené jeho označené základné práva a boli vydané rozhodnutia v zjavnom rozpore s tým, čo uviedol vo vyjadrení k žalobnému návrhu a v podanom odvolaní.

Sťažovateľ na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 C 144/04 z 8. novembra 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Co 123/05 z 30. júna 2005, zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 C 144/04 z 8. novembra 2004, t. č. vedený ako sp. zn. PN-12 C 144/04 z 8. novembra 2004 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Co 123/05 z 30. júna 2005 a uložil krajskému súdu povinnosť nahradiť škodu v zatial nevyčíslenej výške.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd (ako súd odvolací) označeným rozhodnutím porušil jeho základné právo na spravodlivý súdny proces, a to konkrétne právo rovnosti postavenia účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

Zásada rovnosti strán v procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd (PL. ÚS 43/95, II. ÚS 121/02).

Pod rovnakým postavením účastníkov možno rozumieť iba také procesné postavenie, ktoré zabezpečí spravodlivý proces. Požiadavka spravodlivého procesu v sebe obsahuje zásadu zaručujúcu pre každú stranu v procese mať rovnakú možnosť obhajovať svoje záujmy a zároveň vylučujúcu mať možnosť podstatnej výhody voči protistrane.

Obsah práva rovnosti ako jedného z určujúcich ústavnoprávných princípov občianskeho súdneho procesu spočíva teda v tom, že všetci účastníci občianskeho súdneho konania (osobitne sporového konania), ako aj iného civilného procesu majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka, nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov je žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (II. ÚS 35/02).

Rovnosť účastníkov v súdnom konaní ako prirodzený dôsledok rovnosti všetkých občanov bližšie charakterizuje § 18 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Táto zásada sa premieta aj v ďalších ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým v ustanoveniach upravujúcich vedenie konania a priebeh dokazovania.

Zo spisovej dokumentácie k prejednávanej veci, ktorú si ústavný súd vyžiadal od Okresného súdu Trnava (kde bola delimitovaná súdna agenda zo zrušeného Okresného súdu Piešťany), je zo skutkových zistení súdu prvého stupňa, ktoré odvolací súd nespochybnil, zrejmé, že sťažovateľ v konaní o zaplatenie peňažnej pohľadávky na pojednávaní 8. novembra 2004 za účasti žalobkyne výslovne prehlásil, že s návrhom žalobkyne v celom rozsahu súhlasí a uznáva jej nárok čo sa týka jeho dôvodu a výšky v celom rozsahu. Túto skutočnosť zároveň potvrdil svojím podpisom v zápisnici o pojednávaní 8. novembra 2004.

V predmetnej zápisnici je uvedené, že okresný súd pred vyhlásením rozsudku prítomných účastníkov poučil podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku. S použitím ustanovenia § 153a Občianskeho súdneho poriadku okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom na základe uznania nároku.

V rozpore so svojim výslovným prejavom uznania nároku sťažovateľ podal voči predmetnému rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že prvostupňový súd nesprávne zistil skutkový stav, keď jeho vyjadrenie z 18. júna 2004 z hľadiska dôkazov nesprávne zhodnotil. Cieľom jeho odvolania bolo zrušiť rozsudok na základe započítania pohľadávok.

Odvolací krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 123/05 z 30. júna 2005 odvolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a po preskúmaní konania, ktoré jeho vyhláseniu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s ustanovením § 153a Občianskeho súdneho poriadku, keď rozhodol na základe uznania nároku zo strany sťažovateľa, a to na základe jeho prejavu, ktorý urobil na pojednávaní 8. novembra 2004 do zápisnice a tento aj vlastnoručne podpísal. Na pojednávaní boli prítomní obidvaja účastníci, žalobkyňa, jej právny zástupca a sťažovateľ. Odvolací súd zdôraznil, že sťažovateľ bol prítomný na pojednávaní, mal možnosť trvať na protokolovaní jeho výpovede, preto neobstoja jeho námietky obsiahnuté v odvolaní. V zápisnici o pojednávaní z 8. novembra 2004 sťažovateľ podpísal uznávací prejav bez ďalších pripomienok. Odvolací súd konštatoval, že k uznaniu nároku došlo bez výhrad a podmienok, prejav vôle sťažovateľa ako žalovaného bol jasný, došlo k nemu v priebehu konania, bol urobený voči súdu na pojednávaní, a to ústne do zápisnice a potvrdený jeho vlastnoručným podpisom. Išlo tak o záväzný procesný úkon, ktorý nie je možné vziať späť.

Podľa § 153a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak počas konania žalovaný uzná pred súdom nárok uplatnený žalobou alebo jeho základ, alebo ak sa žalobca vzdá pred súdom svojho nároku, súd rozhodne rozsudkom na základe uznania alebo vzdania sa nároku.

V súlade s aplikovateľnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ak účastník počas konania uznal pred súdom nárok uplatnený žalobou alebo jeho základ podľa § 153a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, nemôže už toto uznanie neskôr účinne odvolať (R 10/1999).

Podľa § 202 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie nie je prípustné proti rozsudku vydanému na základe uznania alebo vzdania sa nároku a proti rozsudku pre zmeškanie, okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takého rozhodnutia alebo z dôvodu, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Keďže podľa názoru krajského súdu boli v okolnostiach prípadu splnené podmienky pre vydanie rozsudku podľa § 153a Občianskeho súdneho poriadku a dospejúc k záveru, že napadnutý rozsudok vychádzal zo správneho právneho posúdenia veci, odvolanie sťažovateľa krajský súd odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Pokiaľ ide o rovnosť procesných prostriedkov, ktoré mali obaja účastníci v súdnom konaní na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov k dispozícii, možno konštatovať, že namietaným rozhodnutím krajský súd nepriznal žalobkyni viac práv, než mal v tomto konaní k dispozícii sťažovateľ, ale predovšetkým mu neodňal (resp. neobmedzil) možnosť uplatnenia jeho procesných práv, ani ho nijakým iným spôsobom oproti druhému účastníkovi konania neznevýhodnil. To platí aj vo vzťahu k celému doterajšiemu priebehu konania.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (napr. III. ÚS 100/01, I. ÚS 91/03).

V preskúmvanej veci pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel ústavný súd k záveru o nedostatku priamej príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a možným porušením základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 47 ods. 3 ústavy a vo väzbe na to aj k záveru o zjavnej neopodstatnenosti jeho sťažnosti.

Ak odvolací súd posúdil uznanie nároku sťažovateľa ako platný procesný úkon a potom, ako pri preskúmvaní rozsudku súdu prvého stupňa nezistil žiadne vady, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie, odvolanie odmietol, nemožno v tejto skutočnosti vidieť porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy.

Ústavný súd vychádzajúc zo skutkových okolností, ktoré vyplynuli z napadnutého rozhodnutia krajského súdu, z právnych východísk a záverov, odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu namietaného porušenia základných práv, t. j. aj v rozsahu tvrdení o porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ústavy. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu a rozhodnutia okresného súdu je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti osobitne nezaoberal a taktiež nerozhodoval ani o ďalších návrhoch sťažovateľa na rozhodnutie ústavného súdu (odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu, náhrada škody).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2005